

KIỂM SOÁT THUẾ THU NHẬP ĐỂ CHỐNG RỬA TIỀN

Ngày nhận: 22/9/2014
Ngày nhận lại: 20/10/2014
Ngày duyệt đăng: 10/11/2014
Mã số: 11-14-CD-5

Ngô Hương (*)

Tóm tắt: Bài viết tìm hiểu cơ sở lý thuyết về rửa tiền, quy trình rửa tiền và vai trò của kiểm soát việc nộp thuế thu nhập để chống rửa tiền. Từ cơ sở lý thuyết, bài viết liên hệ thực tiễn những khó khăn trong kiểm soát thu nhập và nộp thuế thu nhập ở Việt Nam; và gợi ý những vấn đề chính sách hỗ trợ hoạt động phòng chống rửa tiền.

Từ khóa: Rửa tiền, phòng chống rửa tiền, kiểm soát thuế thu nhập.

Giới thiệu

Tự do hóa tài chính và sự phát triển của công nghệ thông tin đã tạo điều kiện phát triển hoạt động rửa tiền thông qua các hình thức và phương tiện khác nhau (William, 2001). Rửa tiền không chỉ làm suy yếu hệ thống tài chính và hoạt động kinh tế của một quốc gia, mà còn gây ra hiệu ứng lan tỏa và đe dọa sự ổn định của của hệ thống tài chính toàn cầu (IMF, 2012). Điều này đã khiến cho hoạt động phòng chống rửa tiền (PCRT) trở nên vô cùng khó khăn và bức bách, không chỉ là nhiệm vụ và thách thức đối với mỗi quốc gia mà là vấn nạn của cộng đồng quốc tế. Là một quốc gia đang trên đà hội nhập, cùng với đặc điểm là một nền kinh tế tiền mặt với các quy định về kiểm soát thu nhập còn khá lỏng lẻo, Việt Nam đang trở thành mục tiêu rửa tiền của tội phạm quốc tế theo báo cáo của Ngân hàng Thế giới (World Bank). Trong những năm qua, thị trường chứng khoán và thị trường bất động sản đã trải qua giai đoạn tăng trưởng nóng và tốc độ tăng trưởng khó dự đoán. Điều này cho thấy rằng đã có một luồng tiền khổng lồ đầu tư vào các thị trường này nhưng chưa được kiểm soát đúng mức.

Bài viết tìm hiểu cơ sở lý thuyết về rửa tiền, quy trình rửa tiền và vai trò của kiểm soát thuế thu nhập trong PCRT. Từ cơ sở lý thuyết, tác giả liên hệ thực tiễn, phân tích

những khó khăn trong kiểm soát thuế thu nhập ở Việt Nam và gợi ý những vấn đề chính sách liên quan đến PCRT.

Khái niệm rửa tiền và quy trình rửa tiền

Khái niệm rửa tiền: Rửa tiền là quá trình che giấu sự tồn tại, nguồn gốc hay việc sử dụng nguồn thu nhập bất hợp pháp và làm cho nó trở thành nguồn thu nhập hợp pháp. Nói cách khác, đây là quá trình mà tội phạm thực hiện để chuyển tiền “bẩn” thành tiền “sạch” (William, 2001; IMF, 2012). Tiền “bẩn” được sử dụng để ám chỉ nguồn thu nhập từ các hoạt động phi pháp như buôn lậu, mua bán hàng cấm, tiền do tham ô, hối lộ, tiền do trốn thuế kinh doanh, thuế thu nhập... Rõ ràng rằng thu nhập bất hợp pháp trước hết là do hành vi vi phạm luật pháp mà có; phổ biến là do sử dụng quyền lực, như quyền lực của các quan chức nhà nước, quyền lực của các băng nhóm xã hội đen, quyền lực từ vị thế nổi trội của các bên ký kết hợp đồng kinh tế... Trong nền kinh tế hiện đại những khoản thu nhập bất hợp pháp như vậy là không thể tránh khỏi và việc rửa tiền chỉ xảy ra trong điều kiện người có thu nhập bất hợp pháp không thể sử dụng khoản thu nhập đó, nếu không rửa cho sạch nguồn gốc dơ bẩn. Như vậy, có thể xếp những người rửa tiền thành ba nhóm: những người buôn lậu (buôn ma túy, vũ khí, buôn bán không